

WSPÓLNE DZIAŁANIE RADY 2004/495/WPZiB

z dnia 17 maja 2004 r.

w sprawie wspierania działań MAEA w ramach Planu Bezpieczeństwa Jądrowego i w ramach wprowadzania w życie strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia

RADA UNII EUROPEJSKIEJ

PRZYJMUJE NINIEJSZE WSPÓLNE DZIAŁANIE:

uwzględniając Traktat w sprawie Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 14,

Artykuł 1

a także mając na uwadze, co następuje:

1. W celu natychmiastowego i praktycznego wprowadzenia w życie niektórych elementów strategii UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia, UE wspomaga działania MAEA w ramach Planu Bezpieczeństwa Jądrowego, którego cele są następujące:

(1) 12 grudnia 2003 r. Rada Europejska przyjęła strategię UE przeciwko rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia, która w swoim rozdziale III, zawiera listę środków mających na celu przeciwdziałanie takiemu rozprzestrzenianiu, a które mają być podjęte zarówno w ramach UE, jak i w krajach trzecich.

— zwiększyć poziom ochrony materiału wrażliwego na rozprzestrzenianie jak również pogłębić wiedzę ekspercką w tej dziedzinie,

(2) UE aktywnie wykonuje niniejszą strategię i stosuje środki wymienione w jej rozdziale III w szczególności poprzez uruchamianie zasobów finansowych w celu wspierania poszczególnych projektów przeprowadzanych przez instytucje wielostronne, takie jak Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej.

— wzmocnić poziom wykrywania i reagowania na nielegalny handel materiałami jądrowymi i substancjami promieniotwórczymi.

(3) Jeśli chodzi o UE, Rada przyjęła w dniu 22 grudnia 2003 r. dyrektywę 2003/122/EURATOM⁽¹⁾ w sprawie kontroli wysoce promieniotwórczych źródeł zamkniętych i odpadów promieniotwórczych w ramach UE, a wzmocnienie kontroli źródeł wysoce promieniotwórczych we wszystkich państwach trzecich, zgodnie z oświadczeniem G-8 i Planem Działań w sprawie zabezpieczenia źródeł promieniotwórczych, jest ważnym celem, który należy osiągnąć.

2. Projekty MAEA odpowiadające środkom strategii UE są projektami, których celem jest wzmocnienie:

— Ochrony fizycznej materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych stosowanych, przechowywanych i składowanych oraz transportowanych i obiektów jądrowych.

(4) Polepszenie ochrony fizycznej materiałów i obiektów jądrowych oraz wykrywanie i reagowanie na nielegalny handel przyczyniają się do zapobiegania rozprzestrzeniania broni masowego rażenia.

— Bezpieczeństwa materiałów promieniotwórczych w zastosowaniach poza jądrowych.

— Potencjału państw w wykrywaniu i reagowaniu na nielegalny handel.

(5) MAEA dąży do osiągnięcia tych samych celów jak te określone w motywie 3) i 4), w kontekście wprowadzania w życie jej Planu Bezpieczeństwa Jądrowego, który finansowany jest poprzez dobrowolne wpłaty do Funduszu Bezpieczeństwa Jądrowego.

Projekty te będą podejmowane w krajach, gdzie niezbędna jest pomoc w zakresie bezpieczeństwa jądrowego.

Szczegółowy opis powyższych projektów znajduje się w Załączniku.

(6) Komisja przyjęła powierzenie jej nadzoru nad właściwym wdrożeniem wkładu UE

Artykuł 2

1. Kwotę referencyjną dla wdrożenia trzech projektów wymienionych w art. 1 ust. 2 ustala się na 3 329 000 EUR.

2. Zarządzanie wydatkami finansowanymi przez ogólny budżet Unii Europejskiej wyszczególnionymi w ust. 1 podlega wspólnotowym procedurom i regułom mającym zastosowanie do kwestii budżetowych z zastrzeżeniem, że jakiegokolwiek wstępne finansowanie nie pozostaje własnością Wspólnoty.

⁽¹⁾ Dz.U. L 346 z 31.12.2003 r., str. 57.

3. Do celów wdrożenia projektów określonych w art. 1, Komisja zawiera porozumienie o finansowaniu z MAEA w sprawie korzystania z wkładu UE, który przyjmie formę dotacji. Porozumienie o finansowaniu, które ma być zawarte, będzie przewidywało, że MAEA zapewni widoczność wkładu UE, odpowiednio do jego wielkości.

4. Komisja składa sprawozdanie w sprawie wdrożenia wkładu UE Radzie wraz z Prezydentą.

Artykuł 3

Prezydencja jest odpowiedzialna za wykonanie niniejszego wspólnego działania z pełnym udziałem Komisji. Komisja nadzoruje właściwe wdrożenie wkładu UE określonego w art. 2.

Artykuł 4

Niniejsze wspólne działanie wchodzi w życie w dniu jego przyjęcia.

Niniejsze wspólne działanie traci moc 15 miesięcy po jego przyjęciu.

Artykuł 5

Niniejsze wspólne działanie zostaje opublikowane w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Sporządzono w Brukseli, dnia 17 maja 2004 r.

W imieniu Rady
Przewodniczący
B. COWEN

ZAŁĄCZNIK

Tytuł: Wsparcie UE dla działań MAEA w zakresie ochrony przed terroryzmem jądrowym

1. Opis

Rada Gubernatorów Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (MAEA) zatwierdziła, w marcu 2002 roku, plan działań w zakresie ochrony przed terroryzmem jądrowym. Plan zawiera kompleksowe podejście do bezpieczeństwa jądrowego, uwzględniając potrzebę ochrony materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych „od kolebki aż po grób”. Ochrona bezpieczeństwa materiałów stosowanych, przechowywanych i składowanych oraz transportowanych są kluczowym elementem podnoszenia poziomu bezpieczeństwa, jak również długoterminowego utrzymywania większego poziomu bezpieczeństwa. Jednakże, jeśli ochrona zawiedzie lub w przypadku, gdy materiał nie jest jeszcze objęty ochroną w miejscu, w którym się znajduje, istnieje konieczność ustanowienia środków umożliwiających wykrycie kradzieży lub prób nielegalnego handlu tym materiałem.

Wszystkie Kraje Członkowskie MAEA, jak również kraje, które jeszcze nie są jeszcze członkami MAEA zgłaszają potrzebę takiego wsparcia. Projekty, o których mowa w niniejszym dokumencie, skupiają się głównie na krajach Europy południowo-wschodniej: Bułgarii, Turcji, Albanii, Bośni i Hercegowinie, Chorwacji, Serbii i Czarnogórze oraz Byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii, Mołdawii oraz Rumunii; a w regionie Azji Środkowej: Kazachstanie, Kirgistanie, Uzbekistanie, Tadżykistanie i Turkmenistanie. Działania są również przewidziane w Armenii, Azerbejdżanie i Gruzji.

W pierwszej kolejności zostanie przeprowadzona misja oceniająca - Międzynarodowa Misja Służb Doradczych ds. Bezpieczeństwa Jądrowego - w celu określenia priorytetów. W tym celu, zespół uznanych ekspertów przeprowadzi ocenę obecnego stanu środków bezpieczeństwa jądrowego, które są już stosowane w wyżej wymienionych krajach i przedstawi zalecenia dotyczące poprawy sytuacji. Zalecenia te będą stanowiły podstawę do określenia pomocy, która ma być udzielona, z uwzględnieniem obecnego stanu i potrzebnych usprawnień w zakresie prewencji lub wykrywania i reagowania na czyny zabronione, które dotyczą materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych, łącznie z tymi, które wykorzystuje się do innych celów niż jądrowe, oraz obiektów jądrowych.

W wyniku misji oceniających, zostaną określone priorytety dla maksymalnie sześciu krajów w każdym projekcie, który ma być finansowany z budżetu udostępnionego przez UE w ramach wsparcia.

Następnie, projekty będą realizowane w wybranych krajach w trzech obszarach:

1. Wzmocnienie ochrony fizycznej materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych stosowanych, przechowywanych i składowanych oraz transportowanych a także obiektów jądrowych.

Materiały stosowane lub przechowywane i składowane w obiektach i zakładach jądrowych muszą być odpowiednio ewidencjonowane i zabezpieczone w celu zapobiegania kradzieży lub sabotażowi. Skuteczny system kontroli i nadzoru powinien umożliwić identyfikację tych elementów, które wymagają wdrożenia na poziomie państwa i operatora.

2. Wzmocnienie bezpieczeństwa materiałów promieniotwórczych w zastosowaniach poza jądrowych.

Materiały promieniotwórcze, a w niektórych przypadkach źródłowe materiały jądrowe, są często wykorzystywane w zastosowaniach „niejądrowych”, np. w medycynie lub przemyśle. Niektóre z tych źródeł są wysoko promieniotwórcze i należą do kategorii 1-3 zgodnie z definicją zawartą w dokumencie MAEA TECDOC „Podział źródeł promieniotwórczych na kategorie” (Categorization of Radioactive Sources). Źródła te, jeśli nie są odpowiednio kontrolowane i zabezpieczone, mogą dostać się w niepowołane ręce i być wykorzystane do czynów zabronionych. System kontroli i nadzoru obejmujący stosowanie, przechowywanie i składowanie oraz transport materiałów promieniotwórczych musi być skuteczny i musi właściwie funkcjonować. Silne, wrażliwe źródła promieniotwórcze powinny być chronione przed czynami zabronionymi w trakcie ich stosowania, przechowywania i składowania, a gdy nie są już potrzebne, powinny być zdemontowane i składowane jako odpady promieniotwórcze na bezpiecznych i odpowiednio zabezpieczonych składowiskach.

3. Wzmocnienie potencjału państwa w wykrywaniu i reagowaniu na nielegalny handel.

Nielegalny handel to sytuacja, która dotyczy nieuprawnionego uzyskania, dostarczenia, wykorzystania, transferu lub zbycia materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych w sposób zamierzony lub niezamierzony, z przekraczaniem lub bez przekraczania granic międzynarodowych.

Wyprodukowana przez terrorystów brudna bomba radiologiczna lub emisyjne urządzenie radiologiczne nie mogą być skonstruowane bez materiałów pozyskanych poprzez nielegalny handel. Poza tym, wrażliwy sprzęt i technologia niezbędne do produkcji materiałów wrażliwych i skonstruowania brudnej bomby radiologicznej, również mogły być pozyskane w drodze nielegalnego handlu. Można założyć, że ruch transgraniczny materiałów lub technologii jest warunkiem dotarcia materiału do ostatecznego miejsca przeznaczenia. W celu zwalczania nielegalnego handlu, państwa muszą posiadać odpowiedni system kontroli i nadzoru jak również odpowiednie systemy techniczne (łącznie z łatwymi w obsłudze urządzeniami) a także procedury i informacje na przejściach granicznych, aby możliwe było wykrycie prób przemytu materiałów promieniotwórczych (łącznie z rozszczepialnymi materiałami promieniotwórczymi) jak również nieuprawnionego handlu wrażliwym sprzętem i technologią.

Skuteczne środki muszą być dostępne, aby można było reagować na takie akty oraz aby możliwa była konfiskata materiałów promieniotwórczych. Służby przestrzegania prawa (celnicy, policja, itp.) często nie są przeszkolone w używaniu sprzętu do wykrywania i dlatego mogą nie znać wrażliwego sprzętu i technologii. Szkolenie tych funkcjonariuszy jest więc istotnym warunkiem powodzenia jakichkolwiek środków stosowanych w celu wykrywania nielegalnego handlu. Różnego rodzaju szkolenia powinny być zaproponowane pracownikom różnych kategorii, zarówno w zakresie wykrywania urządzeń, jak i umiejętności odczytu wskazań instrumentów, aby mogli podejmować decyzje w sprawie dalszych działań.

2. Cele

Cel ogólny: Wzmocnienie bezpieczeństwa jądrowego w wybranych krajach.

2.1. Misja oceniająca: Finansowanie Międzynarodowych Misji ds. Bezpieczeństwa Jądrowego

Misje INSServ będą przeprowadzane przez MAEA w celu określenia potrzeb w zakresie wzmocnienia bezpieczeństwa jądrowego w każdym z wymienionych wyżej w punkcie 1 17 krajów. Misje będą dotyczyły ochrony fizycznej i bezpieczeństwa zastosowań jądrowych i niejądrowych, łącznie z odpowiednimi systemami kontroli i nadzoru jak również stosowanych środków zwalczania nielegalnego handlu.

Projekty te, jako część szerszej misji bezpieczeństwa jądrowego, o której mowa powyżej:

- rozpoczną się oceną stanu ochrony fizycznej materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych, jak również ochrony wszelkich obiektów lub zakładów, zarówno jądrowych jak i badawczych, w których te materiały są stosowane lub przechowywane i składowane. W 17 krajach, istnieje ogółem 26 obiektów lub zakładów jądrowych. Część tych obiektów i zakładów, w których znajdują się te materiały zostanie wybrana do dalszego udoskonalania i wspierania;
- określą nagłące potrzeby, jeśli chodzi o udoskonalenie infrastruktury kontroli i nadzoru w 17 krajach jak również określą potrzebę wprowadzenia dodatkowej ochrony silnych i wrażliwych źródeł. W wyniku przeprowadzonej misji zostanie ustalone jaki specjalistyczny sprzęt jest niezbędny do wprowadzenia ochrony;
- będą zawierały ocenę obecnego potencjału jak również ocenę wymagań jakie muszą być spełnione dla wzmocnienia środków państwa skierowanych na zwalczanie nielegalnego handlu.

2.2. Wdrożenie konkretnych działań określonych jako priorytetowe w wyniku misji oceniającej

Projekt 1

Wzmocnienie ochrony fizycznej materiałów jądrowych i innych materiałów promieniotwórczych stosowanych, przechowywanych i składowanych oraz transportowanych, a także obiektów jądrowych.

Cel projektu: wzmocnienie ochrony fizycznej materiałów jądrowych i promieniotwórczych w wybranych krajach.

Wyniki projektu:

- udoskonalona ochrona fizyczna wybranych obiektów i zakładów priorytetowych;
- udoskonalona krajowa infrastruktura ochrony fizycznej w wyniku udzielonej pomocy eksperckiej;
- szkolenie pracowników zostało przeprowadzone w wybranych krajach.

Projekt 2

Wzmocnienie bezpieczeństwa materiałów promieniotwórczych w zastosowaniach poza jądrowych.

Cel projektu: wzmocnienie bezpieczeństwa materiałów promieniotwórczych w zastosowaniach poza jądrowych w wybranych krajach.

Wyniki projektu:

- udoskonalenie krajowej infrastruktury kontroli i nadzoru nad bezpieczeństwem i zabezpieczeniem materiałów promieniotwórczych w wyniku udzielonej pomocy eksperckiej;
- około 30 wrażliwych źródeł zostało zabezpieczonych, lub jeśli to stosowne, zdemontowanych lub składowanych;
- szkolenie pracowników zostało przeprowadzone w wybranych krajach.

Projekt 3

Wzmocnienie potencjału Państw w wykrywaniu i reagowaniu na nielegalny handel.

Cel projektu: wzmocnienie potencjału Państw w wykrywaniu i reagowaniu na nielegalny handel w wybranych krajach.

Wyniki projektu:

- pogłębione informacje na temat nielegalnego handlu, ze źródeł otwartych i z krajowych punktów kontaktowych, zostały zebrane i ocenione w celu uzyskania obszerniejszej wiedzy o nielegalnym handlu materiałami jądrowymi i towarzyszącym mu okolicznościach. Niniejsze informacje ułatwią także określenie priorytetów dla różnych działań podejmowanych w celu zwalczania nielegalnego handlu;
- krajowe struktury stworzone w wyniku pomocy eksperckiej w celu zwalczania nielegalnego handlu i usprawnienia krajowej koordynacji kontroli ruchu transgranicznego materiałów promieniotwórczych, wrażliwego sprzętu jądrowego i technologii jądrowej w wybranych krajach;
- sprzęt kontroli granicznej na wybranych przejściach granicznych został unowocześniony.
- przeprowadzono szkolenie dla wyspecjalizowanego personelu ścigania.

3. Czas trwania

Misja oceniająca odbędzie się w ciągu trzech miesięcy po podpisaniu Porozumienia o finansowaniu pomiędzy Komisją i MAEA. Te trzy projekty będą wdrażane jednocześnie w ciągu kolejnych 12 miesięcy.

Całkowity szacunkowy czas trwania wdrażania niniejszego wspólnego działania wynosi 15 miesięcy.

4. Beneficjenci

Beneficjentami są kraje, w których wdrażana będzie ocena oraz następujące po niej projekty. W celu zrozumienia słabych punktów i uzyskania wsparcia, które umożliwi znalezienie odpowiednich rozwiązań i przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa ich władzom zostanie udzielona stosowna pomoc.

5. Instytucja wdrażająca

Wdrożenie projektu zostanie powierzone MAEA. Misje INSServ będą przeprowadzane zgodnie ze standardową procedurą przewidzianą dla misji MAEA, które będą przeprowadzane przez ekspertów Krajów Członkowskich MAEA. Te trzy projekty będą wdrażane bezpośrednio przez pracowników MAEA, wybranych ekspertów Krajów Członkowskich MAEA oraz kontrahentów. W przypadku kontrahentów, dostawy jakichkolwiek towarów, prac lub usług przez MAEA w kontekście niniejszego wspólnego działania przeprowadza się zgodnie z zasadami i procedurami stosowanymi w MAEA określonymi w Porozumieniu Wspólnoty Europejskiej z organizacją międzynarodową dotyczącym udziału Wspólnoty.

6. Udział stron trzecich

Projekty będą finansowane w 100 % przez niniejsze wspólne działanie. Eksperci Krajów Członkowskich MAEA mogą być uważani za stronę trzecią. Będą oni pracowali zgodnie ze standardowymi zasadami działania ekspertów MAEA.

7. Szacunek niezbędnych środków

Wkład UE pokryje koszty misji oceniającej i wdrożenia trzech projektów, o których mowa w punkcie 2.2. Szacunkowe koszty są następujące:

Misje ds. bezpieczeństwa jądrowego (17 krajów):	303 000 EUR
Projekt 1 (6 krajów):	854 200 EUR
Projekt 2 (6 krajów):	1 136 700 EUR
Projekt 3 (6 krajów):	946 600 EUR

Dodatkowo, uwzględniono rezerwę budżetową w wysokości około 3 % zakładanych kosztów (dla kwoty całkowitej 88 500 EUR) na nieprzewidziane wydatki.

8. Referencyjna kwota finansowa potrzebna do pokrycia kosztów projektów

Całkowity koszt projektów wynosi 3 329 000 EUR.
